

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KOZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi elöljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTALAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A keperől.

Irta: Dr Nagy György, országgyűlési képviselő.

Hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész székelységnek öröme lesz!

Az 1909-iki évi állami költségvetésben a vallás- és közoktatásügyi miniszterium budgetjében már benne lesz egy összeg a székelyföldi kepe megváltására. Az összeg még nincs megállapítva. Még nem bizonyos, hogy a teljes megváltás hány esztendő alatt lesz keresztül vihető. De az tény, hogy a kepe megváltásjátékony munkája kezdetét veszi.

A kepe megváltása áldást jelent papra és hívőre, pásztorra és nyájra egyaránt

A vallásos élet kifejlődésének, a lelki buzgóság megerősödésének volt akadály a kepe. A lelki pásztor kalmárkodásra kényszerítette. A hívő az égi áhitat földi adóját látta abban.

Nem is beszélek arról, hogy mint adó is súlyosan igazságtalan a kepe. Nincs benne progresszivitás. Nem kiméli a kis ember jogos érdekét. Ellenségeskedést szül. Egyenlőtlenéget terjeszt.

A kepe állami megváltása után én a vallásosság megerősödését remélem. Szüksége van a léleknek tiszta ragyogásu, sugárzó fényü hitre. Csak az ilyen hit lehet elég erős fundamentuma a becsületes életnek.

Százsor mondottam, százezerszer ismétlem, hogy én az Istennek tiszteletét és a Hazának szeretét egy közös forrásból eredőnek tartom. Együtt fogamzik meg a lélekben e két fenséges érzés, együtt tisztul, együtt erősödik.

A székelységnek szebb jövőjén dolgozva, kötelességünk a hitélet bensőbb tételén is munkálkodnunk. Csak a hitnek van az a csodatevő fénye, hogy nemcsak világít, hanem meleget is sugároz. Ez a meleg teszi fogékonnyá a szívet a szeretetnek befogadására. S csak a szeretetnek munkájával lehet építeni.

Mint Pál apostol írta a korinthusbeliekhez: »Mindenekben úgy viseljük magunkat, mint Istennek szolgálói, sok türebben, a nyomorúságokban, a szükségben, tisztaságban, szelidségben, jóságban, tettetés nélkül való szeretetben.«

Haragtól szorul ökölbe a kezem, ha látom, hogy azok, kik hivatalba lennének a nép vezetésére, messze elkerülnek Istennek házáat s tiszteletlen ajakkal nyilatkoznak a vallás dolgairól. Nem csoda, hogy a papoknak, a hit hivatalos szolgálóinak megfogytokozik a munkakedve, a türelmetlenséggel, a közönynyel, a lelki pogánysággal szemben megvívott farszító küzdelemben. A kepe megváltása ebben a küzdelemben a papok segítségére siet. A kepe igen sokszor megkötötte a pásztorok kezét és lábát, hogy nem járhatott szabadon a nyáj előtt. A kötelék leolvadván, ostort fonhat most abból a pásztor, hogy azzal a közönynek, a bűnnek, a hitlenségnek mételyeseit kiverje a nyájból. Nagy anyagi nyügtől szabadulva a lelkész, szabadabb lesz a lelki élet terén. Időt nyer, azt a lelki élet művelésére fordíthatja.

Ezért hirdetem én nagy örömmel a kepe megváltását

Ha a hívő a papban a lelki-pásztor látja s nem egyszersmind az adószedőt is, erősödni fog iránta bizalma, szeretete. Ha a pap azoktól, kiknek hirdeti, hogy nemcsak kenyérrel él az ember, hanem Istennek igéjével is, nem várja az ő mindennapi kenyerét, termékenyebben lesz foganatja tanításának.

Nem képzelek szebb hivatást, mint a lelkipásztorét. Milyen fenséges dolog hirdetni az evangéliumnak örök igazságait, elől járni a világosságnak szövevényével, testvérül szegődni az élet szegényeinek, — felfegyverezni hittel a védteleneket. Gyönyörű hivatás!

És nem ismerem nemesebb kötelességet, mint ledönteni azokat a korlátokat, melyek elválasztják a mestert tanítványaitól, a szószéket az ülőpadoktól, a papot az ő hívőitől. E korlátoknak lerombolása az építésnek teremtő erejével bir. Istennek tetsző dolgot végez, ki ebben a munkában résztvehet.

Örvendek, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter hallgatott az én kérésemre és segítségére sietett a székelységnek. Nem jutalmat kértünk. Alamizna nem kell nekünk. Szentesített törvények mondották ki a papi tizednek eltörlését. Mi csak a törvények végrehajtását sürgetjük. Jogunkat követeltük.

Még most sem tudják a ve-

zető körök kellőképpen értékelni a székelység nemzeti misszióját. Nem ismerik eléggé e fajt. Nem tanulták meg történelmünket. Természetesen találják, hogy a székelység elszigetelő sziget legyen a romániai román és az erdélyi oláh között. De nem törődtek azzal, hogy a dákóromán törekvések szennyes hullámai szakadatlanul ostromolják ezt a szigetet. Magára hagyták a székelységet. Nem emeltek a szigeten hullámtörőket. Sőt a mit a magunk erejéből emeltünk, annak megvédése sem képezte céljukat.

Az első jelentékenyebb akció a székelység érdekében a kepe megváltása. A megváltás feltételeit még nem ismerem. Részleteket nem hozott tudomásomra a miniszter. De én ragaszkodom mindenben eredetileg elfoglalt álláspontomhoz, hogy a kepe minden eltszolgálatás nélkül a maga teljes összegében államilag megváltassék. Az 1600-as évekre visszamenő történelmi adatokkal, jogi érvekkel, törvényekre való hivatkozással bizonyítottam be, hogy ehhez jogunk van.

Annak is igazsága van, a ki a kepezésben anyagi adózást látva, tisztán gazdasági szempontból sürgeti a megváltást. De én ezt az érvt is tiszteletben tartva, a megváltás legnagyobb előnyét: a hitélet megerősödésében találom. Mert a ki vet az ő testének, a testbőlerat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet. Ugy legyen!

Eszmék az önzés ellen.

Székelyudvarhely, 1908. aug. 1.

Nagy idők és főlemelő események az önzés érzéseiből sohase tudtak támadni. Ami embereket összekapcsol; ami heterogén akaratokat közös erővé összeforraszt; ami az egyesek szűk élethatárain túlnove, a társadalmak életének széles határait tölti be buzdítással és megihető emlékekkel, az mind-mind abból a nagy lelkipességből származik, melynek önfeláldozás és áldozatkészség a neve. Mikor ettől a képességtől ivódik át mindenkinek az egyénisége, akkor lesz legboldogabb a társadalom; akkor elégtűnek ki mind azok a nagy, világot átható vágyak, melyek most jajgatva reszketnek végig milliók szívében.

Jövő zenéje ez a nagy boldogság. De olyan ábránd, olyan életcél, mely felé minden társadalomnak töreked-

nie kell. Mert csak ezzel a törekvéssel fejlődhetnek, nemesedhetnek az életviszonyok. És küzdő embereknek, intézményeknek mind-mind önzetlenséggel kell áldozniok s úgy kell haladniok az eszményi cél felé, ha maguknak hatást, mélyen alapozott tekintélyt s rokonszenvből támadó társadalmi súlyt akarnak biztosítani.

Ugy ötlenek fel előttünk ezek a gondolatok, a Székely Társaság felhívásának olvasása közben. Udvarhely megye társadalmához fordul ez a felhívás, hogy az augusztus 24-én ideseregülő székely nagygyűlés rendezéseinek költségéhez járuljon hozzá adományával. Az áldozatkészségre való hivatkozás a közélet fejlesztésének munkájában mindig jogosan hangzik el; éppen olyan jogos tehát a hivatkozás ebben a felhívásban is. A Székelyföld enervált erőinek fel-frissítése, mozgásba hozatala, szervezése az a nagy cél, mely a székely nagygyűlést ide hozza. Ezt a nagy célt nekünk is át kell éreznünk, ha a székely nemzet testéből s így egyuttal a magyar társadalom erőteljes fejlődéséből magunkat kiküszöbölni nem akarjuk. Önzéssel meg nem erősíthetjük gyöngeségeinket, magunk felé görbülő fukarsággal elő nem segíthetjük a székely társadalom előhaladását; ide önfeláldozás és áldozatkészség kell, mint minden cselekedethez, mely történelmi fordulókat teremt...

Közöljük a Társaság felhívását és jó reménységgel vagyunk, hogy az nem fog pusztában való szöként eldörgni. Az összegyűlő fillérekből erkölcsi töke lesz, mely társadalmunk életrealitásáról tesz tanúságot. A jó szívvvel, önzés nélkül, igaz áldozatkészséggel adott adományok összegéből ennek a városnak és vármegyének nagy célként való buzgósága fog elősugározni. Hadd ragyogjanak fel ezek a sugarak a mi társadalmunk mélyéből minél fényesebben, minél melegebben!...

A társaság felhívását ezzel az óhaj-tással közöljük úgy, amint következ-

A székely anyaszék becsületeért!

Tudomása van róla tisztelt közönségünknek, hogy folyó évi augusztus 23-án és 24-én az ország összes Székely Társaságainak Szövetsége és az erdélyi ujságírók itt Székelyudvarhelyen, a régi anyaszék fővárosában gyűlést fognak tartani és a vármegye közönségének rajta kell lennie, hogy a gyűlés lefolyása és az érkező vendégek ellátása jó hírnevéhez, ősi vendégszeretetéhez méltó legyen.

Az utolsó székely házban is mosolygó lélekkel fogadják a vendéget, leültetik tisztességgel s megosztják vele a falatukat. Nekünk is tehát a gyűlés napját ünnepünké kell avatnunk s a gyűlést legalább olyan díszes kerettel kell körülvennünk, milyen szegénységünkétől kitelik.

Erre való tekintettel a helyi Székely Társaság szükségesnek ítélte, hogy a vendégek szíves látásának tanúságaképpen egy lakomat adjunk az ő tiszteletükre. Ezenkívül gondoskodnunk kell némi hálaaképpen, hogy kedves és tartalmas szórakoztatásban is részesítsük őket, amiért az országos érdeklődést a mi városunkra terelték. A kedves és tartalmas szórakoztatásra pedig egy műsoros estély és a megye különlegességeiből gyűjtött házi kiállítás szolgálja.

A lakoma, az estély s a kiállítás együttvéve aránylag nagy költséget igényelnek, amit a Székely Társaság a maga koronás tagdijaiból megbírnai nem tud. Bizalommal fordulunk tehát a közönséghez, hogy a költségekhez adományaival és áldozatkészségével járuljon hozzá!

A város, a vármegye s az egész székelység nagy érdekeinek előbbre vitelére gyűl ide a székelyek kongresszusa. Ennélfogva minden adomány ama nagy érdekeket fogja szolgálni. A régi székely nemzetgyűléseknek ebben az anyavárosban való újraéledése emlékezés lesz a multakra és hűségese kegyelet, de azonkívül az a hazafias munka is, mely az erdélyi magyar társadalmat nemes, nagy célokra szervezi. Minden áldozatkészség tehát e hazafias munka részesévé lesz, mert ennek sikerét fogja előmozdítani.

Tegyünk tanúságot róla, hogy érezni és áldozni is tudunk a nagy érdekért s a hazafias munkától nem fordulunk el részvétlenül. Járuljunk hozzá a munka sikeréhez, ha mindjárt filléres adakozással is, de igaz szívvel s a székely becsület és vendégszeretet büszkeségével.

A «Székelyudvarhelyi Székely Társaság» kérvényező bizottsága

A végrehajtási novella.

Dr Nagy György beszéde a képviselőház július 2-iki üléséből.

Fel fogom olvasni a 180. §. szerinti szövegét: „Ha az árverés napjától számított 8 nap alatt előterjesztés nem adatik be, a telek-könyvi hatóság, ha csak az árverési feltételek ellenkező nem tartalmaznak, a vevőnek vételi bizonyítványt ad ki, melynek alapján a vevő a megvett ingatlan birtokába veheti s a mennyiben ebben a végrehajtást szenvedő vagy bárki más által gátoltatnék, a birtokbavételre nézve a községi vagy közigazgatási hatóság segédletét veheti igénybe“.

Ezt a novellát összes tartozékai-val együtt alaposan áttanulmányoztam és a midőn indítványt teszek, köteletségemnek tartom mint jogász is, hogy előbb teljesen tisztában legyek annak az indítványnak horderejével és tudom, hogy ez az indítvány semmiféle általános rendelkezésbe vagy jogszabályba nem ütközik. Ezen 180. §-ból nyilvánvaló, hogy 8 nap leteltével megkapja az árverési vevő a vételi bizonyítványt és megtörténik, hogy utóajánlatot

adnak be és annak dacára esztendőig benn ül az illető a birtokban és érvényesítheti az összes jogorvoslati eszközöket az esetleges utóajánlattal szemben. Az utóajánlat után újabb ajánlat tétetik, — se vége se hossza a dolognak és ezalatt ő benn ül a birtokban és szedi a nagy hasznot.

Megtörténhetik ugyanis, hogy az első utóajánlatot tevő nem található. Megtörténik igen sokszor, hogy fiktív személyt állítanak oda és ilyenkor okvetlenül kell még egyszer alkalmat adni az árverésre, mert különben az első árverési vevőn méltánytalanság történne.

Tudok egy esetet, hogy egy nagy budapesti cég Sepsiszentgyörgyön házat vásárolt. Az ár 32.000 korona volt. A cég sokallotta az árat és leküldött egy kiskereskedőt, a kivel összeköttetésben állott azzal, hogy adjon be utóajánlatot. Ez megtörtént. Nagy összeget ajánlott meg, úgy, hogy ráütötték az ingatlant. Kitént azonban, hogy az illetőt aztán sehoh sem lehet megtalálni. Nem volt található Pesten. Azt mondták, hogy ilyen nevű embert soha senki nem ismert. Mit kellett tehát tenni? A tény az, hogy ilyenkor az első vevő egy olyan utóajánlat miatt, melynek semmi komoly alapja nincs, megszakadul a saját ajánlatától. Más kérdés, hogy azután mit lehet az illetővel szemben cselekedni. Felhívom ezért különösen az ügyvédképviselőket figyelmét arra, hogy bizony a gyakorlat a törvényt sokszor megváltoztatja.

Az a körülmény, hogy csak az utóajánlat beadására szánt idő elteltével lehet vételi bizonyítványt kiállítani, a gyakorlatban sok bajnak az oka. Milyen eseteket látunk? A végrehajtást szenvedő joga az ingatlan megjelölése. Kijelöl egy teljesen értéktelen ingatlant. Már most egy ember, a kinek nincsen vesztetni valója, de a ki a végrehajtást szenvedővel jó viszonyban van, lehetetlen nagy összeget ígér. Leültik ezen nagy összeg erejéig és meg kell szüntetni a további árverést, mert telik belőle papíron az összes követelések fedezése. Ezzel azután a hitelezők esztendőkre kijátszatnak.

Kérem tehát az államtitkár urat, hogy mivel csak pár napról, csak arról van szó, hogy 8 nap helyett 15 vételessék fel, méltóztassék ezt elfogadni és ezzel a gyakorlatban előforduló ezen igazságtalanságot orvosolni.

Felhívom a t. ház és az államtitkár ur figyelmét a javaslat 27. §-ára. Az 1881: LX. t.-c. 208. §-ának a kiegészítéséről intézkedik. Ugyanezt az intézkedést az igazságügyminiszter ur javaslata a végrehajtási törvény 211. §-ához fűzte. Nézetem szerint egyiknek sincs igaza. Félig igaza van mind a kettőnek. Nézetem szerint mind a két szakaszt kell felvenni.

A végrehajtási törvény 208. §-a ugyanis arról az esetről intézkedik, a midőn a végrehajtást szenvedő csak haszonélvezeti joggal bír, a 211. §. pedig intézkedik arról az esetről továbbá a mikor a végrehajtást szenvedő tulajdonos is és így nemcsak a haszonélvezetre, hanem az ingatlan állagára is lehet vezetni a végrehajtást. A helyes tehát az volna,

hogy mondja ki a törvény, hogy az 1881: LX. t.-c.-nek 208. és 211. §-ai egészítettnek ki. Mind a két szakaszt korrigálni kell, ennélfogva hozzátendő: „és a 211. §“

(Folyt. köv.)

A székelyek gyűlése.

A Székely Társaságok Szövetsége harmadik rendes közgyűlését folyó évi augusztus hó 24 én d. e. 9 órán kezdve Székelyudvarhelyen a vármegyeház nagytermében tartja meg a következő tárgysorozattal: Délelőtt (a közgyűlés kezdete 9 órakor.) 1. Elnöki megnyitó, tartja: Deák Lajos elnök. 2. A szövetségben levő testületek küldöttséinek igazolása; jegyzőkönyvvezető és hitelesítők kiküldése. 3. Titkári jelentés a szövetség működéséről, a tagtársaságok tevékenységének befoglalásával. Előadó: Máthé József főtitkár. 4. Székely telepítés és visszatelepítés. Előadó: Dr Zakariás János orsz. képviselő a Brassói Székely Társaság elnöke. 5. Udvarhelyvármegye közlekedésügye. Előadó: Dr Paál Árpád vármegyei főjegyző, a székelyudvarhelyi Székely Társaság titkára. 6. A magyarság jövője Erdélyben. Előadó: Dr Király Péter ügyvéd a Debreceni Székely Társaság tagja. 7. Udvarhelyvármegye kézmű- és háziipara. Előadó: Solyomossy Endre székelyudvarhelyi ref. főgimn. tanár. 8. Udvarhelyvármegye népnevelésügye. Előadó: Dr Solyomossy Lajos áll. főrealisk. igazgató. 9. Vándor szabad liceumok létesítése. Előadó: Lajos Dénes a Marosvásárhelyi Székely Társaság titkára. 10. Számadás, költségvetés (a központi vezetőség véleményével.) Előadó: Dr Sárkány Miklós várm. tisztifőügyész, szöv. pénztáros. 11. Tisztujtás (a kandidáló bizottság véleményével.) Előadó: a kandidáló bizottság elnöke. 12. A jövő közgyűlés helyének és idejének megállapítása (a közp. vezetőség véleményével.) Előadó: Máthé József főtitkár. 13. Indítványok. Előadó: Máthé József főtitkár.

Tudnivalók: 1. Kiállítás. A közgyűlés ideje alatt ipari, ösfoglalkozási, etnografiai, földtani és tájrajzi kiállítás lesz a székelyudvarhelyi m. kir. kö- és agyagipari szakiskola helyiségében. Rendezi az Udvarhelyi Székely Társaság Hargita Nándor áll. ipari szakisk. igazgató vezetése és felügyelete mellett.

E kiállítás ünnepélyes megnyitása a helyszínen megállapítandó program szerint augusztus 24-ikén reggel 8 órakor lesz.

2. Jelentkezés. Kik a közgyűlésen részt akarnak venni, aug. 15-ig forduljanak a szövetség elnökségéhez Maros-Vásárhelyre. Elszállásolásiért, valamint a kiránduláson való részvételért pedig közvetlen a székelyudvarhelyi Székely Társaság elnökségéhez szintén aug. 15-ig.

3. Kedvezményes jegyek. Az elnökség kedvezményes vasuti jegyeket kért és küld a közgyűlésre kiküldötteknek. Eziránt az igényjogosultak aug. 20-ig forduljanak a szövetség elnökségéhez Maros-Vásárhelyre.

4. Érkezés és fogadás. A vendégek érkezése és fogadása aug. 23-án d. u. 3 órakor.

5. Hirlapírók kongresszusa. A szövetség közgyűlésével kapcsolatosan aug. 23-án d. u. 5—7 óráig az er-

délyrészi magyar újságíróknak gyűlése lesz, a szövetség elnökének vezetésével. Előadó: Lajos Dénes hirlapíró, a marosvásárhelyi Székely Társaság titkára. Programja előértekezleten állapittatik meg.

6. Ismerkedés. Az újságírók gyűlése után este 8 órakor közös vacsora és ismerkedés.

7. Ebéd. Aug. 24 én déli 1 órakor a város és vármegye nevében a székelyudvarhelyi Székely Társaság közebédet ad a vendégek tiszteletére.

8. Kirándulások. A székelyudvarhelyi Székely Társaság két kirándulást rendez. Egyiket Homoród-fürdőre és környékére, másikat Korond—Parajd—Szováta felé. Az első kirándulásra indulás aug. 25 én reggel 6 órakor a Deák-térről kocsikon. Homoród-fürdőre érkezés 8 órakor. Innen rövid pihenő után átrándulás a szentkeresztbányai vashámor megtekintésére. Reggeli a dobogói fenyvesekben. Reggeli után a Székely Selters sóborvíz forrás megtekintése, hol a társaság ebédel. Vacsorára visszatérés Homoród-fürdőre. Innen Székelyudvarhelyre. Vezetők: Dr Demeter Lőrinc főszolgabíró, Szabó Nándor tb. főszolgabíró és Lántzky József bányaigazgató. Költség: egy kocsis egész napra 16 korona (három-négy ember is ülhet egyben) és az ételmeccik ára személynként felosztva.

A második kirándulásra indulás szintén aug. 25 én reggel 5 órakor a Batthyáni-térről. Érkezés Korondra reggel 8 órakor. Itt reggeli, fürdés, ebéd. Ebéd után tovább utazás a háromnegyed órányira fekvő Parajdra. A sóbánya és sómalom megtekintése. Ezután ozsonna a parajdi Székely Társaság rendezése mellett s tovább utazás Szovátra, honnan a társaság aug. 26-án visszatérhet Székelyudvarhelyre vagy a parajd—küllöszögi vasuton hazamehet. Vezetők: Dr Kovácsy Albert orsz. képviselő és Pálffy Jenő tb. főszolgabíró. Költség: egy kocsis 30 korona. Ételmezés a helyi árak szerint.

A székely erdőkért.

— Levél az államtitkárhoz. —

Dr Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a székely küldöttségnek megígérte, hogy Dr Mezőssy államtitkárt a Székelyföldre küldi.

Az államtitkár érkezésének utóbbi terminusa augusztus 1-e volt. Azonban az államtitkár ur mai napig utazási programját a közbirtokosságokkal nem tudatta. Ez volt oka, hogy felvilágosítás céljából báró Orbán Ottó és Betegh Pál főszerkesztőnk hozzá a következő express levelet intézték:

Székelyudvarhely, 1908, július 31.
Méltóságos Dr MEZŐSSY BÉLA
földmivelésügyi államtitkár urnak
Budapest.

A székelyföldi összes erdőbirtokosságok nevében, mint azok érdekeinek megbízott képviselői fordulunk Méltóságodhoz részletes felvilágosítás és szíves tájékoztatás végett.

Dr Nagy György orsz. székely képviselőnek a „Székely-Udvarhely“-ben megjelent cikkéből értesültünk, hogy Méltóságod folyó évi augusztus 1-én a Székelyföldre érkezik az erdőbirtokosságok serelemeinek, panaszainak alapos voltáról közvetlenül meggyőződést szerezni.

Arra kérjük Méltóságodat, kegyeskednék minket ezen utjának irányairól dátumszerűleg, t. i. hogy mikor, hova érkezik és hol, mennyi időt szándékozik tölteni, lehetőleg haladéktalanul értesíteni.

Ezt annál is inkább kérnünk kell, mivel a Székelyföld (Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyék) valamennyi köz- és erdőbirtokosságát még e hó 9-én az ide- alá csatolt felhívásban Méltóságod jóveteléről értesítettük és azóta nap- nap után kapjuk az *utazási tervre* vonatkozó kérdezősködő leveleket s mi Méltóságod tájékoztatása nélkül kielégítő feleletet nem adhatunk.

Az erdőbirtokosságok immár türelmetlenül várják Méltóságod jóvetelét s ahhoz nagy reményeket fűznek.

Ismételten kérve Méltóságod sürgős és kimerítő értesítését, vagyunk

teljes tisztelettel:

Lengyelfalvi Baró Orbán Ottó,
birtokossági elnök.

Csikusnádi Betegh Pál,
a „Székely-Udvarhely” főszerk.

LEGUJABB.

Az igazságügyminiszter dr Kovácsy Albert országgyűlési képviselőt Marosvásárhelyre, dr Rusa Ernő kaposvári ügyvédet Szigetvárra és dr Gross Tivadar kolozsvári közjegyzőhelyettes Gyergyószentmiklósról közjegyzőnek nevezie ki.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Rp. Keserő labdacok** a Böm-bölde részére.

Sign: Hetenként egy adag.

Lent a Kossuth-utca alján
Nagy baj van az árok partján,
Kertek, rétek vízben állnak,
A hidak pedig uszálnak.

*

De mi azért nem busulunk
Nekünk arra semmi gondunk,
A kinek rá gondja vagyon
Az se törődik ám nagyon.

*

Ünnep van ma a világon
Fehéregyházi síkságon,
Oda megyünk honfi buval
Kegeletes koszorúval.

*

A korcsmáros csak hallgatja
Fejét csak megbólingatja:
Ha az ünnep nálunk volna
Jobban fogyna most a bora
S a haszon az övé volna...

Dr Veritás.

— **A miniszter köszönete.** A székely gazdák siménfalvi tanulmány- utja alkalmából a jelen voltak megbizásának eleget téve, vármegyénk alispánja táviratilag üdvözölte a jelenleg Márienbadban tartózkodó Dr Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert, a ki most töltötte be miniszterségének 10-ik évét és Koós miniszteri titkárt is. A földmívelés- ügyi miniszter távirati válaszában tartalma ez: „Szives megemlékezé- süket hálással köszönöm, működésükre Isten áldását kérve: Darányi Ignác.” Koós miniszteri tanácsos pedig a következőt sürgönyözte: „Szives figyelmeztetést fogadd őszinte köszönetemet.”

— **Az első villamos motor Székelyudvarhelyt.** Minap történt meg városunkban a villamos világítás végleges átvétele és ma már az első villamos motor is hirdeti a jövőbeli ipar fejlődésének irányát Székelyudvarhelyt. Az elsőség ebben is, mint sok másban a „Székely-Udvarhely” 48 as függetlenségi ujságé. Ezt a lapot nyomtatjuk mi először villamoserővel Székelyudvarhely városában; jó példával kívánván előjárni városunk iparosságának. Nagy dolog ez egy a munkaerő olcsósága, mint a szabályos, egyenletes, pontos működés szempontjából. Epen ezért örömmel jelezhetjük, hogy lapunk dusan felszerelt és valóban a mai kor követelményeihez alkalmazott berendezése mellett, képes minden e körhöz tartozó igényeknek eleget tenni. Gyorsan és pontosan készülnek itt kívánatra mindenféle nyomtatványok: könyvek, folyóiratok, ujságok, rovatok, vonalozott ívek, irkák, füzetek, névjegyek, táncvigalmi, eljegyzési és esküvői meghívók, valamint egyéb családi s más nyomtatványok, ugy- szintén gyászjelentések is minden időszakban. A közönség hazafias, eddig is hálással tapasztalt jóindu- latu támogatását, minél szélesebb körű pártfogását igazán megérdemli ez intézmény, melyet törekvő tulaj- donosa lépésről-lépésre, fokozatosan emelt a mai magas színvonalra. Isten áldását és a nagy közönség ki- váló figyelmét kérjük fáradságot nem ismerő munkáikódásunkhoz!

— **A székelykereszturi labdarúgó** e hó 9-én (vasárnap) rendezendő nagyszabású mulatsága iránt vármegyeszerte rendkívüli érdeklődés mutatkozik. A meghívók e napokban küldetnek szét. Huszonhárom védnök és 38 rendező fáradozik a mulatság sikere érdekében. Székelyudvarhelyről is igen sokan lerándulnak a ritka élvezetet ígérő hangversenyvel kapcsolatos táncmulatságra.

— **A „Székely Társaságok Szövetségének”** városunkban tartandó nagygyűlésére, eddig bejelentették részvételüket: Borszék Soma nyug. miniszteri osztálytanácsos és neje; Benedek Elek, szövetségi alelnök, kitűnő székely poeta; Dr Nagy György országgyűlési képviselő; Deák Lajos elnök és neje; Dr Zakariás János orsz. képviselő. Továbbá a marosvásárhelyi, mezősegyesi, szamosújvári, hosszufalusi, szegedi, debreceni, bukaresti, bethleni, baróti, brassói, kézdívásárhelyi, parajdi, sepsiszentgyörgyi, pókai, besztercei, nagyszobeni és fogarasi Székely Társaságok. A háromszéki és marostordai tanítótestületek, az aradi „Székely Otthon”, a Tulipán Szövetség Magyar Védő-Egyesület; eddig körülbelül 60 képviselő van bejelentve, kiknek névsorát legközelebb hozzuk. A debreceni Székely Társaság 12 taggal, a szamosújvári szintén 12 taggal képviselteti magát, a mi minden esetre szokatlan érdeklődésre vall és csak örömmünkre szolgálhat.

— **A erdélyi hírlapírók kongresszusára,** mely városunkban e hó 24-én tartatik, eddig bejelentették képvisel- tésüket: Marosvásárhelyről Székely Ellenzék, Székely Tanügy, Ellenőr; Közérdek Hátszegről, Brassói Lapok Brassóból, Csikvármegye Gyergyó- szentmiklósról, Erdővidék Baróthról, Dési Hírlapok Désről, Független Székelység Sepsiszentgyörgyről, Székely Hírlap Kézdivásárhelyről, Ujság Kolozsvárról, Közművelődés Gyulafehé-

várról, Csiki Lapok Csikszeredából, Csángó Ujság Hosszúfaluból, Erzsé- betvárosi Hírlap Erzsébetvárosról. Ed- dig összesen 15 szerkesztőség 19 taggal.

— **Petőfi halálának** évfordulóját ma vasárnap ünnepli a segesvári magyar polgári egyesület, a helybeli „Székely Dalárda” közreműködésével. Az ünnepély — mint már megirtuk — Fehéregyházán és Segesváron fog lefolyni és abban városunkból is sokan vesznek részt; hazafias polgár- ságunk pedig mindkét helyen koszo- rakkal röjja le a kegyelet szent adó- ját szabadságharcunk dicsőült hő- seinek.

— **A székely erdőbirtokosságokat,** melyek tájékoztatás végett hozzánk fordultak, ezutón értesítjük, hogy mihielyt az államtitkár urtól megkap- juk a szükséges felvilágosítást, első- rendű feladatunknak tekintjük a bir- tokosságokat s azok bejelentett bi- zalmi embereit a „Székely-Udvarhely” hasábjain az államtitkár utjáról érte- síteni. Addig is köszönjük lekötözö bizalmukat és további türelmüket kérjük.

— **Olcso a hus,** de nem minálunk. Gyakran megemlékeztünk már róla, hogy a takarmányhiány miatt az ál- latárak országszerte erősen leszállo- tak. Ennek eredménye az lett, hogy a hol a husvágók nem szállították alább önként a husárakat, ott vagy a hatóságok, vagy a közönség maga segített a bajon. Csikszeredában pe- dig még erre sem volt szükség, mert mint onnan írják, ott a marhahusnak 28, a sertéshusnak 50, a borjuhushnak 36, a birkahushnak 24 krajcár kilója. Boldog csikiak, irigyeljék a helyze- tüket!

— **Vágó-lajstrom.** A m. kir. föld- mívelésügyi miniszterium 1908. évi 54.300. sz. rendeletéhez szükséges Vágó-lajstromok és egyéb nyomtat- ványok, melyek 1908. évi augusztus 1-től minden község által beszerzen- dők és csak ezen minták szerint lesz- nek vezetendők Betegh Pál villamos- erőre berendezett könyvnyomtató-in- tétében Székelyudvarhelyt, a tör- vényhatósági m. kir. állatorvos urtól nyert utbaigazítás szerint elkészültek és kaphatók. E körülményt a t. elő- járóságok szives figyelmébe ajánljuk.

— **Köztisztaság.** Debreczenben szigoru rendelet, nagy büntetés tiltja az élelmi szerek fedetlen árusítását. Még a gyümölcsre sem szabad rá- szálljon a légy az elárusító helyen. Nálunk a szintén meglevő tilalom ellenére, a közfogyasztásra kerülő hust is takarlatlanul szállítják néme- lyek a husszékbe.

— **Kászónfördőn,** a szokásos Anna bál helyett július 26-án Petőfi Sán- dor halhatatlan költő és vértanu emlékére kegyeletos ünnepélyt ren- deztek, melyből ez ott tartózkodó székelyudvarhelyiek is kivették ha- zafias részüket; így Soós László VII. oszt. tanuló meghatóan adott elő egy Petőfi halálára írott szép költeményt, ezután Székely Miklós realiskolai tanuló gyönyörködtette a közönséget szép hegedűjátékával, melyet közkívánatra meg is kellett toldania; majd Szakács Miklós és Székely Miklós adtak elő egy duettet, a kis négy éves Péter Elek pedig sikerült szavaltával lepte meg a közönséget. Egy órákor 50 teritékü társas ebéd volt, melyen Soó Gáspár,

székelyudvarhelyi főgimn. nagytudo- mányu igazgató tartott általános tet- széssel fogadott remek pohárkö- szöntőt.

— **A m. kir. posta és táviródnál** 80 gyakornoki állásra pályázatot hir- detnek; pályázhatnak 18 életévüket már betöltött érettségizett ifjak. A kolozsvári kerületben 8 állás töltetik be; ezekre a sajátkezüleg irt és szü- letési, orvosi, erkölcsi és iskolai bi- zonyítványokkal felszerelt folyamod- ványokat az illetékes főszolgabíró vagy polgármester utján f. évi aug. 15-ig a kolozsvári posta- és táviróda igazgatóságához kell benyújtani. Ezen- kívül a budapesti igazgatóságnál 16, a kassai, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári és zágrábi igaz- gatóságoknál 8—8 gyakornoki állás töltetik be, melyekre szintén lehet pályázni.

— **Erdélyrészi vásárok.** Kedden augusztus 4-én Déva, Mezőméhes, Vajdarece; 5-én Magyarós; 6-án Prazsmár, Vizakna; 7-én Bereczk; 8-án Alsószopor, Törösvár; 10-ikén Ó-Radna, Szászrégen.

— **Főgimnázium Székelykeresz- turon.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter és a székelykereszturi uni- tarius egyházi hatóság közötti tárg- yalás, a melyet már régebb idő óta folytattak, most kedvező ered- ményre vezetett. Ennek következté- ben a székelykereszturi gimnázium négy osztályát nyolc osztályra egé- szítik ki. Az új főgimnázium 36.000 korona államsegélyt és 240.000 ko- rona építkezési segélyt kap az ál- lamtól. Ezzel szemben a vallás- és közoktatásügyi miniszterium hat ta- nár kinevezési jogát tartotta fenn magának. E szerződés létrejötte a székelykereszturi unitáriusoknak régi kívánságát váltotta valóra.

— **Lelkigyakorlatok.** A tanítók lel- kigyakorlati Csiksomlyón július 14— 18-ika között voltak. Részt vettek benne 75-en Vármegyénkből a követ- kezők: Antal János kántortanító Szé- kelyszenttamás, Gál Sándor k.-tanító Oroszhegy, László Dénes kántortanító Fenyéd, Pap András főgimn. tanár Székelyudvarhely, Tállyán Imre tanító Székelyfancsal.

— **A tordai gazdasági iskola.** La- punkban többször megemlékeztünk a tordai gazdasági iskoláról és aján- lottuk székely gazdák fiainak ottani kitaníttatását. Dörner királyi gazd. intéző fölkéri a gazdakörök elnökeit, hogy a kiküldendő fiuk okmányait e hó 12-éig hozzá beküldeni szives- kedjenek.

— **A termés.** Mivel már az or- szágból jórészt megtörténtek a pró- ba-cséplések, tájékozva lehetünk a gabonatermés felől. Kitént, hogy a buzatermés 37 millió métermázsára tehető. Más terményekben bővebb eredmény várható, mert az esőzések a takarmány és kapás növényeknek sokat használtak, de a már learatott gabona, a mit még nem takaríthattak be, pusztulásnak van kitéve az ázott földeken.

— **A székelyföldi bányászatért** cím alatt legközelebb közöltük azt az előterjesztést, melyet Dr Ferenczy Géza országgyűlési képviselő a pénz- ügyminiszterhez intézett a székely- földi bányák érdekében. „A Bánya” című lap, midőn e cikkeinket egész terjedelmében átvette, még a követ- kező ményénket érdeklő észrevéte- leket fűzi hozzá: „A Székelyföld még eddig a kormány által geológiai- lag meg nem vizsgáltatott. A homo- ródvölgyi szenterületek, melyek a Székelyföld szívében fekszenek és Riemer Gusztáv székelyudvarhelyi és Schwartz Adolf esztergomai lakosok tulajdonát képezik, lennének tulaj- donképpen azon területek, amelyet a magyar kormánynak feltétlenül

okkupálni kellene. A lefoglalt 241 zártkutatmány Zsombortól egész Almásig terjed s úgy a külföldi, mint magyar geológusokkal megvizsgáltatva, konstatáltatott a kitünő szén-előjövétel, melynek folyamánya az lett, hogy Gutmann János cillii geológus szakleírása már a pénzügyi miniszteriumnak előterjesztett és értesülésünk szerint már alapos tanulmány tárgyává tétetett. Méltán és őszintén merjük remélni, hogy fenti beadvány tulajdonképpen nem Köpeczre és Almásra vonatkozik, hanem az egész Homoród völgyére, mert furcsa volna azt hinni, hogy Köpecz és Almás megvételével a székelység érdeke meg lenne védve és ők örökre meg lennének mentve. Almás a homoródvölgyi szenterületnek csupán huszadrésze lehet, tehát Almás megvétele semmi körülmények között sem segítheti elő a Székelyföld föllendülését, Köpeczről nem is beszélve, mely ugyanis üzemben van és amint tudva van, csak 3000 kalóriás szene van. Különbözik nagyon sajnós lenne, hogyha ezen homoródvölgyi szenterületeket, mely iránt már most is nagyon erős érdeklődés és vásárlási kedv mutatkozik külföldön, az állam elejtené és csupán Almást vásárolná meg, mint az egyik kiszakított és legtávolabb eső területét ennek a nagy komplexumnak.

Az almási szenterület megvásárlásával az állam tulajdonképpen csak egy gombot vásárolna, amelyhez még a kabátot meg kell csináltatni, mely kabát természetesen csakis a Homoródvölgy lehet, a székelységnek az a helye, a hol igazán állami akcióra van szükség. Monthatjuk, hogy alkalmasabb szenterület kevés kínálkozik mostanában, mint Homoródvölgye, már azért is, mert éppen Homoródvölgyén fog keresztül menni a homoródvölgyi vasút, melynek előmunkálati engedélye már megadatott. A székely képviselők figyelmét pedig felhívjuk ismételtelen, hogy ne véteszenek az állammal egy gomb kedvéért kabátot, mely gomb többé jönné, mint az egész kabát gombostól.

Szerkesztői üzenetek.

H. K. Felsőőfalva. Kár volna ezt a derék embert megbántani; tudhatnád, hogy most az illetők szabadságon vannak és az ügy azért késik, de a mi késik az nem mulik. Szíves üdvözlét.

K. I. Székelyderzs. Jönni fog, mert jönni kell! Köszönjük.

F. Sz. L. Budapest. Tán összetört a lant vagy meglazultak hurjai, hogy oly rég óta hallgatsz. Petőfi szelleme bizony megérdemelte volna, hogy feljazzd kobzodat.

Kiadja: Betegh Pál könyv- és ujság kiadó intézete.

HIRDETÉSEK

A hirdetések gondos átolvasása önnek valószínűleg hasznára lesz!

Eladó házak. Székelyudvarhelyt a postaudvaron és a Csere utcában két épületes beltelek, melyeknek évi házbér-jövedelme 1740 korona, szabad kézből eladó. Telken betáblázott terü van és így mindössze 8-10,000 korona készpénzre van szükség. Bővebb felvilágosítás a lap kiadóhivatalában nyerhető.

Uj magyar lemezek! Legujabb Scala felvételek!

Grammofon hanglemezek kicserélése!

Bármely gyártmányu kemény gummi lemezt, a „Columbia“ kivételével teljes eladási értékben visszavesz — három uj „Scala“ lemez átvétele és fizetése mellett:

BETEGH PÁL

könyv- és zeneműkereskedése
:: Székelyudvarhelyt ::

Két oldalas kis lemez 3 K 50 f,
Nagy lemez 6 K -- f

A „Scala“ lemezek a legjobbak.

Eladó!

Egy egész jó állapotban levő forgatható tekeasztal (billiard.) Továbbá 6 darab 30 es égő függő lámpa, szintén jó karban. Értekezhetni Sterba Ödön dohánytőzsdejében.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

„Gazda szeme hizlalja a nyáját!“

Ez a régi, de ma is jó közmondás sehol sem valósul jobban, mint

Mercz Károly

cipésmester Székelyudvarhely, Eötvös-utca 5. szám

uj rendszerű

férfi és női cipőkészítésénél.

Mindenki a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik saját kezűleg előállított szép s gondos készítményeiről.

Ki a Yes-Oui-Si

című lapot megrendeli, játszva, minden megerőltetés nélkül és önállóan az angol és francia nyelveket alaposan megtanulhatja. — Előfizetési ar negyedévre 1—1 kiadásra 3 K. — Megrendeléseket elfogad a „Székely-Udvarhely“ kiadóhivatala Székelyudvarhelyt és mutatványszámot küld a Yes-Oui-Si kiadóhivatala Budapest, VI. Andrassy-ut 97-ik szám.

Használt, de jó karban levő

KERÉKPÁROK

nálam leszállított áron kaphatók és új kerékpárokat is, bármily gyártmányt, rendelék. Mindenféle kerékpár alkatrészt raktáron tartok. **KELEMEN LAJOS,** épület- és műlakatos Székelyudvarhelyt, Petőfi-utca 20. sz.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-iró, rajzser- és zenemű kereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig kaphatók **Albert Péter** kovácsmesternél Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 52. sz. alatt. — Használt kocsikat javít és becsérel.

Nyári mulatságokra

meghívók

ugyszintén csinos kiállítás

névjegyek is

BETEGH PÁL

könyvnyomtató-intézetben Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatt rendelhetők.

Ropogós cseresznyét,

élvezésre és befőzésre: Pöszmötét (egrest) nagy szeműket postakosaránként 2 K 40 f; úvegszemű nagy meggyet befőzésre és rétesbe 3 K; kajszin barack remek szép példányok június 15-től szállítva, befőzésre és lekvárnak való 2 K 40 f; — Főzések vegyesen, u. m.: ugorka, tök, fejes- és kelkáposzta, cukorborsó, vajbáb, kalaráb, zöldpaprika csirfolt postakosaránként 2 K 80 fillér. Ismét-eladókknak külön árajánlat.

Gyümölcskivitel 155. Csongrád

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabírájától.

1908—1908. szb.szám.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett atyhai községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 1600 korona fizetés és később megállapítandó összeg a dologi kiadások fedezésére.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz 6. § a, illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában körülírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat hozzám folyó évi augusztus hó 20-ig adják be.

A választás napját később fogom kitűzni.

Székelyudvarhely, 1908. évi július hó 15-én.

Dr Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

A párisi világkiállításon bronz éremmel, Maróvgyásárhelyen ezüstéremmel, a debreceni szakkiallításán aranyéremmel, a torjai védőegyleti kiállításon arany oklevéllel, az Országos Iparegyesület által díszüstéremmel kitüntetve.

Kész cipők legnagyobb raktára
Orbán, Nagy és Tamás cipészüzletében

Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 2. sz. (Flórián-ház).

Legnagyobb választékban, általánosan elismert legjobb és legcsinosabb kivitelben kaphatók mindenféle kész cipők urak, hölgyek és gyermekek részére. Ugyisint elvállalnak minden e szakmába vágó, legkényesebb igényeket is kielégítő megrendeléseket, javításokat teljesen versenyképes árak mellett. Vidéki megrendelések találó használt cipők beküldése után legpontosabban és gyorsan utárvét mellett esz közöltetnek. Nem alkalmas árak készséggel visszavétetnek és kicseréltetnek. Készítményeinkért cégünk országosan jó hírneve kezeshedik. Szíves partfogást kér es az eddigi bizalomért halás köszönettel mond

Orbán, Nagy és Tamás cipészüzlete Sz.-udvarhelyt.